

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.96>

УДК 330.3

*В. І. Недоборовський,
аспірант кафедри економіки та підприємницької діяльності,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8837-1476>*

РОЛЬ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ У ФОРМУВАННІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

*V. Nedoborovskyi,
Postgraduate student of the Department of Economics and Entrepreneurship,
Vinnytsia National Agrarian University*

THE ROLE OF SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL PROGRESS IN THE FORMATION OF THE COMPANY'S INVESTMENT POLICY

Автором статті узагальнено сучасні тенденції інвестиційної політики підприємства та проаналізовано стан інвестування в Україні. Визначено, що розвиток інвестиційної діяльності є каталізатором економічного розвитку, на що вказують наукові праці і залежність макроекономічних факторів від підвищення рівня інвестицій. Також розглянуто динаміку прямих іноземних інвестицій в Україну, інвестиційну привабливість і обсяги залучення ОВДП, що знаходяться в обігу і за категоріями юридичні та фізичні особи, нерезиденти і

НБУ. Проаналізовано динаміку інвестиційного клімату, розглянуто прямі іноземні інвестиції в Україну і з України. Виокремлено цілі інвестування підприємств. Окремо проаналізовано роль науково-технічного прогресу у формуванні інвестиційної політики підприємства. Вказано Основні напрями науково-технічного прогресу на сучасному етапі. У статті стверджується, що розробка інвестиційної політики підприємства в умовах науково-технічного прогресу має базуватись на відповідних принципах.

The author of the article summarises the current trends in the investment policy of the enterprise and analyses the state of investment in Ukraine. The article represents the analysis of the effectiveness of the implementation of the state financial policy to intensify the investment activity. The article also examines the dynamics of foreign direct investments in and from Ukraine, investment attractiveness, analyzes the amount of government bonds in circulation and by such categories as: legal entities and individuals, non-residents and the National Bank of Ukraine. With the beginning of the full-scale invasion of Ukraine there was an outflow of foreign capital from the country, which hit the subjects of the donation.

The role of scientific and technological progress in the formation of the company's investment policy is also represented. The author of the article underlines that the role of scientific and technological progress consists in shaping the enterprise's investment policy and increasing the level of investment attractiveness. The innovative processes are a set of qualitatively new and progressive changes that take place in the production and economic system. The innovative processes result in new products in technology, production, labour and management, and their introduction into business practice is considered an innovation. Besides, the economic effect of scientific and technological progress measures is calculated by the enterprise at all stages of implementation and for the entire period of implementation of these measures and is defined as the difference between the cost estimate of the results and the cost estimate of the total cost of resources for this period. For the company which does not want to lose regular customers and wants to find an

investor, technological innovations are mandatory and involve risk, but refusing to do so is even more risky. To the author's mind, the development of the enterprise's investment policy in the context of scientific and technological progress should be based on some principles. This article will be useful for investors, students and a wide range of individuals.

Ключові слова: *економіка підприємства, інвестиції, інвестиційна політика, підприємство, політика.*

Keywords: *enterprise's economics, investment, investment policy, enterprise, policy.*

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Наукові аспекти становлення, функціонування і розвитку інвестиційної політики розкриті у працях таких вчених, як С. Л. Брю, В. Г. Дем'янишин, Е. Дж. Дональд, Р. Дорнбуш, Л. О. Дробозіна, Т. І. Єфименко, В. В. Зимовець, К. Дж. Кемпбелл, Ю. М. Коваленко, В. В. Корнєєв, В. П. Кудряшов, Т. В. Майорова, К. Р. Макконнелл, Я. Тінберген, В. М. Федосов, С. Фішер, Р. Шмалензі, П. Н. Шуляк, С. І. Юрій, Ф. О. Ярошенко та ін.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є вивчення ролі науково-технічного прогресу у формуванні інвестиційної політики підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз ефективності реалізації державної фінансової політики щодо активізації інвестиційної діяльності дозволив нам зробити наступні висновки:

- податкова амортизація і податкові пільги чинять суттєвий вплив на активізацію інвестиційної діяльності, але ефективність вказаних засобів державної фінансової політики активізації інвестиційної діяльності не може вважатись високою в умовах фактичного зростання обсягів власних коштів підприємств та організацій, що використовуються не для інвестиційних цілей;

- державні інвестиції в Україні недостатньо ефективні в контексті активізації інвестиційної діяльності через значне переважання поточних видатків Зведеного бюджету України над капітальними;

- у вітчизняній практиці державної фінансової політики активізації інвестиційної діяльності інвестиційні кредити використовуються неефективно та не здійснюють вагомий вплив на інвестиційні процеси в країні.

Загалом індекс інвестиційної привабливості щорічно розраховується Європейською бізнес-асоціацією, і цей показник може коливатися від 1 до 5. За увесь час вимірювання Україна не отримала вище 4 балів, переважно цей індекс був на рівні 2,5–3, це вказує на середню привабливість і недостатню зацікавленість інвесторів в Україні. В 2020 році цей показник впав на 5 поділок, що було пов'язано з кризою коронавірусу і, як результат, дезорієнтованістю інвесторів. У 2021 році індекс становив 2,73, це показує, що ринок інвестицій розширився, а загальне положення України у світі покращилось. Але військові дії на території України значною мірою ускладнили стан інвестиційної привабливості у 2022 році, що мало негативний вплив не лише на інвестиційну, але й усі сфери економіки.

В рейтингу досягнення усіх 17 цілей сталого розвитку Україна займає 37 місце з-поміж 193 держав, і її оцінка становить 75,69. Цілі сталого розвитку спрямовуються на зміну життя людей на краще в усьому світі. В 2022 році Україна за Індексом економічної свободи посіла 130 місце у світовому рейтингу серед 183 країн, 44 місце – в регіональному рейтингу. Вона набрала 54,1 загальний бал, 39,7 балів за показником права власності, 31,4 балів за

ефективністю судової системи, 33,8 балів щодо чесності уряду, 89,1 балів за урядовий борг, 44,5 балів за державні витрати, 73,6 балів за фінансове здоров'я, 61,1 балів за свободою бізнесу, 60,7 балів за свободою праці, 71,2 балів за монетарну свободу, 78,6 балів за свободу торгівлі, 35 балів за свободу інвестицій, 30 балів за фінансову свободу, 3,2% тарифної ставки, 20% ставки податку на прибуток, 18% ставки корпоративного податку, 1% податкового навантаження від внутрішнього валового продукту, 43% державних витрат від внутрішнього валового продукту, 9,5% рівня безробіття, 2,7% рівня інфляції та 60,7% державного боргу від внутрішнього валового продукту.

Повномасштабна війна – це новий фактор впливу на рівень ділової активності й інвестиційного середовища в Україні. Так, зокрема, інтегральний показник індексу інвестиційної привабливості України в першій половині 2022 року впав на 1/2 пункту і склав 2,17 балів. Це значення було найнижчим, починаючи з 2013 року. В 2023 році індекс інвестиційної привабливості становив 2,73 балів. Для порівняння: під час активної фази пандемії Covid-19 цей індекс знижувався до 2,4 балів, а за часів Євромайдану – до 1,8 балів. З самого початку повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України кількість залучених ОВДП постійно збільшується. Відбувається збільшення рівня купівлі облігацій НБУ і обернено пропорційна тенденція комерційних банків. Нерезиденти зменшили купівлю облігацій за аналізований період, проте це не є суттєвим. Провідними інвесторами на ринку ОВДП є банки і НБУ, а юридичні особи і нерезиденти складають меншу частину. Також відбулось суттєве зростання ОВДП куплених НБУ на 306964 грн. або на 49,5%, що пов'язано з випуском військових облігацій і потребою держави в додаткових ресурсах. Кількість куплених ОВДП фізичними і юридичними особами зростає впродовж усього досліджуваного періоду. У 2022 році купівля ОВДП юридичними особами збільшилась на 32,1% в порівнянні з попереднім роком, а фізичними особами – на 44,6%. Все це свідчить про те, що облігації в 2022 році були доволі вигідними для всіх видів інвесторів, а усвідомленість

громадян про збереження коштів зростає. Наразі інвестиційний клімат є вкрай несприятливим для інвестора, що зумовлено військовими діями на території України.

Інвестування відіграє велику роль у розвитку не тільки економіки, регіонів, але й підприємств, адже це базис для:

- регулярного оновлення основних засобів виробництва;
- упровадження принципово нових науково-технічних пропозицій;
- суттєвих структурних змін у процесах господарської діяльності;
- упровадження принципів сталого розвитку господарської діяльності [3, с. 77].

Інвестування в господарську діяльність підприємства дає змогу досягти змін у економічному розвитку діяльності цього підприємства, соціальному розвитку і не залишити осторонь економічні проблеми. Інвестиційна політика є складовою частиною загальноекономічної стратегії, яка визначає вибір та способи реалізації найбільш раціональних шляхів оновлення та розширення його виробничого і науково-технічного потенціалу. Ця політика зазвичай спрямована на забезпечення виживання підприємства в складному ринковому середовищі, досягнення ним фінансової стійкості й створення умов для майбутнього розвитку. Інвестиційна політика формується тільки за конкретними напрямками інвестиційної діяльності підприємства, що потребують забезпечення найефективнішого управління з метою досягнення основної стратегічної цілі цієї діяльності. Також інвестиційна політика підприємства є системою довгострокових цілей його інвестиційної діяльності, які визначаються загальними завданнями її розвитку й інвестиційної ідеологією, а також вибором найефективніших шляхів їх досягнення.

Провідні цілі інвестиційної політики підприємства полягають у дохідності, зменшенні ризику, безпеці, зростанні капіталу та ліквідності.

Дохідність є основною метою інвестиційної політики підприємства, що має прояв у спроможності інвестицій давати прибуток. Зменшенням ризику передбачається вибір серед об'єктів інвестування проєкту, який матиме найнижчий показник ризику і забезпечуватиме дохідність. Безпекою передбачається раціоналізація джерел формування інвестиційних ресурсів для того, щоб зменшити залежність від одного джерела. Інвестиційна політика підприємства повинна бути націлена і на зростання власного капіталу незалежно від того, чи залучаються власні інвестиційні ресурси чи позичкові. Зростання капіталу підвищує фінансову стійкість і кредитоспроможність підприємства. Ліквідністю передбачається залучення інвестицій у проєкти, які забезпечуватимуть ритмічну і прибуткову діяльність підприємства [5, с. 190].

Формування інвестиційної політики за окремими аспектами фінансової діяльності підприємства може відзначатись багаторівневим характером. Стратегічний підхід до формування інвестиційної політики підприємства відіграє значну роль у забезпеченні його ефективного розвитку в контексті сталого розвитку країни. Ця роль полягає у:

- забезпеченні механізму реалізації довгострокових загальних та інвестиційних цілей майбутнього економічного та соціального розвитку підприємств загалом і окремих структурних одиниць;
- можливості реально оцінити інвестиційний потенціал і забезпечити його максимальне використання, можливості активного маневрування інвестиційними ресурсами;
- швидкій реалізації нових перспективних інвестиційних спроможностей, які виникають у процесі динамічних змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища;
- врахуванні заздалегідь можливих варіацій розвитку неконтрольованих факторів зовнішнього інвестиційного середовища та можливості звести до мінімуму їх негативні наслідки для власної діяльності;

- відбитті порівняльних переваг інвестиційної політики в порівнянні з конкурентами;
- забезпеченні чіткого взаємозв'язку стратегічного, поточного і оперативного управління інвестиційною діяльністю;
- формуванні значення основних критеріальних оцінок вибору реальних інвестиційних проєктів та фінансових інструментів інвестування [4, с. 88].

Управління інвестиційною політикою підприємства носить цільовий характер, тобто передбачає постановку і досягнення певних цілей. Вказане управління є важливим засобом підвищення ефективності інвестиційної діяльності в довгостроковій перспективі, її координації й контролю, а також базою для прийняття управлінських рішень на всіх стадіях інвестиційного процесу. Важливе обмеження, яке визначає напрямок стратегічного управління інвестиційною політикою, – це стадія життєвого циклу, в якій перебуває підприємство. Кожній стадії життєвого циклу підприємства належить притаманний їй рівень інвестиційної активності, напрямки та форми інвестиційної діяльності, а також специфіка формування інвестиційних ресурсів. Фази життєвого циклу мають різний вплив на характер фінансових показників: позначається характер бізнесу, організація управління, ступінь невизначеності й перспективи розвитку. Тож інвестиційна політика – це форма реалізації інвестиційної ідеології та інвестиційної стратегії підприємства в розрізі найважливіших аспектів інвестиційної діяльності на окремих етапах її здійснення. При формуванні та реалізації інвестиційної політики слід дотримуватися принципів сталого розвитку в контексті врахування соціальних, економічних та екологічних аспектів і всередині підприємства, і за його межами та враховувати стадію життєвого циклу інвестиційної політики [1].

Можна виокремити такі цілі інвестування підприємств:

- підвищення рівня ефективності діяльності шляхом заміни об'єктів основного капіталу прогресивною технікою і технологією, що дає змогу

створити необхідні умови для зниження витрат та отримання додаткового доходу і прибутку;

- розширення функціонуючого основного капіталу з метою утримання раніше сформованої клієнтської бази;

- створення нових диверсифікованих напрямків діяльності задля задоволення споживчого попиту за допомогою оновлення асортименту продукції, товарів і послуг та розширення ринків збуту;

- зростання добробуту власників підприємства або ринкової вартості її звичайних акцій в результаті отримання інвестиційних доходів.

Розглядаючи інвестиційну політику підприємства, слід врахувати, що інвестиції – це найважливіша умова кругообігу коштів. В основу розробки інвестиційної політики підприємства покладено певні принципи нової управлінської парадигми – системи економічного управління:

- принцип відповідності. Будучи частиною загальної стратегії розвитку, інвестиційна стратегія підприємства відзначається підлеглим характером та повинна узгоджуватись зі стратегічними цілями та напрямками операційної діяльності підприємства.

- принцип інвестиційної завзятості й комунікабельності. Цей принцип полягає в активному пошуку ефективних інвестиційних зв'язків за всіма напрямками та формами інвестиційної діяльності підприємства, а також на різних стадіях інвестиційного процесу.

- принцип інвестиційної гнучкості та альтернативності. Інвестиційна стратегія підприємства має бути розроблена на основі врахування адаптивності до змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища. Водночас в основу стратегічних інвестиційних рішень повинен бути покладений активний пошук альтернативних варіантів форм, напрямків та методів здійснення інвестиційної діяльності.

- інноваційний принцип. Формуючи інвестиційну стратегію підприємства, потрібно враховувати, що інвестиційна діяльність – це основний механізм запровадження технологічних нововведень, які забезпечують зростання конкурентної позиції підприємства на ринку.

- принцип мінімізації інвестиційного ризику. Майже всі головні інвестиційні рішення, які приймаються в процесі формування інвестиційної стратегії підприємства, певною мірою змінюють рівень інвестиційного ризику. Насамперед це пов'язано з вибором напрямків та форм інвестиційної діяльності, формуванням інвестиційних ресурсів і впровадженням нових організаційних структур управління інвестиційною діяльністю.

Закладені в інвестиційну політику підприємства принципи економічного управління дозволяють зробити інвестиційну діяльність засобом підвищення його ефективності на довгострокову перспективу.

На нашу думку, існує декілька перспективних пропозицій для більш ефективного залучення інвестицій до діяльності підприємства:

- стабілізація політичної ситуації як в регіоні, так і в країні загалом;
- дотримання стабільного валютного курсу гривні;
- створення сприятливого інвестиційного клімату завдяки прийняттю необхідних змін у чинному законодавстві;
- створення і впровадження певної мотиваційної системи залучення інвестиційних коштів;
- формування інвестиційно-інноваційної інфраструктури;
- налагодження відносин між державою та бізнес-структурами.

З метою успішного вирішення проблеми залучення і реалізації інвестицій підприємства повинні визначити джерело фінансування інвестиційних коштів, а потім на його основі оцінювати ефективність своєї інвестиційної діяльності.

Роль науково-технічного прогресу у формуванні інвестиційної політики підприємства та зростанні рівня інвестиційної привабливості полягає в тому, що відбувається неперервне одержання і нагромадження наукових знань, їх матеріалізація в елементи техніки та впровадження її у виробництво. Також відбувається вдосконалення засобів виробництва, технологічних процесів і кінцевої продукції. Основні напрями науково-технічного прогресу на сучасному етапі: електронізація народного господарства, тобто забезпечення всіх сфер виробництва та суспільного життя високоефективними засобами обчислювальної техніки, включаючи використання принципів штучного інтелекту, нового покоління супутникових систем зв'язку та ін.; комплексна автоматизація галузей народного господарства шляхом електронізації, тобто впровадження гнучких виробничих систем, промислових роботів, багатоопераційних верстатів з ЧПУ, систем автоматизованого проектування і автоматизованих систем управління технологічними процесами; створення та використання нових матеріалів, які мають такі властивості, як надпровідність, радіаційну стійкість, стійкість до зношування, а також надчистих матеріалів з певними характеристиками; освоєння принципово нових технологій: мембранної, лазерної, плазмової, вакуумної, детонаційної та ін.; прискорений розвиток біотехнологій, що сприяють створенню безвідходних технологічних процесів, нарощуванню обсягів виробництва сировини і продовольчих ресурсів. Розвиток науково-технічного прогресу зумовлює виникнення нових рішень у галузі техніки, технології, організації виробництва та економічних методів управління, що стає причиною розвитку інноваційних процесів у виробництві. Інноваційні процеси – це сукупність якісно нових і прогресивних змін, які відбуваються у виробничо-господарській системі. Результатом інноваційних процесів є новинки в техніці, організації виробництва, праці, а також управління, при цьому їхні впровадження в господарську практику вважаються нововведеннями.

Економічний ефект заходів науково-технічного прогресу розраховується підприємством на всіх етапах реалізації і за весь період здійснення вказаних заходів та визначається як різниця між вартісною оцінкою результатів та вартісною оцінкою сукупних витрат ресурсів за цей період. Упровадження нових технологій на підприємстві є унікальним процесом, який потребує творчого підходу, неповторності й обдарування. Для підприємства, яка не бажає втратити постійних клієнтів і хоче знайти інвестора, технологічні новації є обов'язковими, пов'язані з ризиком, однак відмова від них ще більш ризикована.

Ми вважаємо, що розробка інвестиційної політики підприємства в умовах науково-технічного прогресу повинна базуватись на наступних принципах:

- підпорядкованість. Інвестиційна політика підприємства має підпорядковуватись стратегії його економічного розвитку. При цьому інвестиційна політика повинна відповідати загальній лінії розвитку підприємства.

- перспективність. Слід забезпечити пріоритет вирішення перспективних завдань розвитку над поточними. Тож інвестиційна політика повинна насамперед ґрунтуватись на вирішенні перспективних довгострокових завдань.

- самофінансування. Підприємство повинне спиратись на свої джерела фінансових ресурсів, а інвестиційні програми і потреба в інвестиційних ресурсах мають відповідати можливостям підприємства. Звісно, підприємство також може розраховувати на різні джерела зовнішніх запозичень, проте в безпечних обсягах, щоб не спричинити неплатоспроможність підприємства, і, як результат, банкрутство.

- оптимізація. Варто знайти найбільш оптимальну пропорцію між джерелами інвестиційних ресурсів, для чого потрібно оцінити вартість кредитів, емісії й обслуговування облігацій і акцій, а також вартість власних вільних фінансових ресурсів. При цьому останнє може визначатись як дохід,

що може бути отриманим при інвестуванні в інші інструменти чи об'єкти. Потім необхідно обрати декілька найдешевших джерел з урахуванням найсприятливіших для підприємства термінів виплат.

- підтримання постійної платоспроможності підприємства під час здійснення інвестицій. Упродовж інвестиційного циклу є неминучим погіршення показників платоспроможності й ліквідності. Тому завданням керівництва підприємства є планування графіку інвестування і грошових потоків у часі й обсязі коштів таким чином, щоб не допустити виходу за межі встановлених норм і коефіцієнтів.

- самоокупність та рентабельність інвестиційних програм. У переважній більшості випадків кінцевою ціллю інвестицій є отримання прибутку. Тож слід правильно обрати об'єкт(и) інвестування і вміти спрогнозувати попит і тенденції на ринку.

- врахування інвестиційного ризику. Цей принцип тісно взаємодіє з попереднім. Мають бути розглянуті й оцінені всі можливі ризики, а також сплановані відповідні превентивні дії з метою мінімізації збитків.

- концентрація інвестиційної діяльності підприємства на найважливіших інвестиційних проєктах. Потрібен чіткий розподіл об'єктів інвестування на першочергові пріоритетні й другорядні.

- формування взаємовигідного інвестиційного співробітництва. Варто встановити взаємовигідні довірчі відносини з суб'єктами інвестиційного співробітництва (фірми-підрядники, банки, акціонери та ін.).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Загалом війна вкрай негативно вплинула на інвестиційну сферу України, внаслідок чого переважна більшість інвесторів відмовилась продовжувати співпрацю з Україною через постійну територіальну небезпеку і невизначену

економіко-політичну ситуацію. Але все-таки наша країна залишається привабливою для інвестицій. У свою чергу, інвестиційна політика підприємства – це одна з найвагоміших складових його загальної стратегії і тактики діяльності. Вона спрямовується на обґрунтування, визначення напрямків та видів інвестиційної діяльності, що відповідає стратегічній лінії підприємства, визначення потенційного обсягу інвестиційних ресурсів підприємства, підбір для реалізації найефективніших інвестиційних проєктів. В процесі розробки і реалізації інвестиційної політики підприємства визначаються пріоритетні напрямки і форми інвестиційної діяльності, суть формування інвестиційних ресурсів підприємства, послідовність етапів реалізації короткострокових і довгострокових цілей підприємства, межі можливої інвестиційної активності підприємства за напрямками та формами інвестиційної діяльності, а також система формалізованих критеріїв, за якими господарюючий суб'єкт реалізує та оцінює свою інвестиційну діяльність. Роль науково-технічного прогресу у формуванні інвестиційної політики підприємства та зростанні рівня інвестиційної привабливості полягає в неперервному одержанні та нагромадженні наукових знань, їх матеріалізації в елементи техніки та впровадження її у виробництво. Крім того, відбувається вдосконалення засобів виробництва, технологічних процесів та кінцевої продукції. Розробка інвестиційної політики підприємства в умовах науково-технічного прогресу повинна базуватись на певних принципах. Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні засобів удосконалення інвестиційної політики підприємства.

Література

1. Задоя О. А., Фоменко В. С. Тенденції розвитку портфельних іноземних інвестицій в Україні. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2021. № 1 (30). URL: <https://eurodev.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/6.pdf> (дата звернення: 05.08.2024).

2. Зимовець В. В. Державна фінансова політика економічного розвитку / НАН України; Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2010. 356 с.
3. Майорова Т. В. Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні : монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 332 с.
4. Фінансова політика інвестиційно-інноваційного розвитку України : монографія / за ред. В. Г. Дем'янишина. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 464 с.
5. Цанько О. Принципи сталого розвитку і проблеми формування державної інвестиційної політики. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 4 (53). Ч. 2. С. 189–196. URL : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_53/fail/22.pdf (дата звернення: 07.08.2024).

References

1. Zadoia, O.A., Fomenko, V.S. (2021), “Trends in the development of portfolio foreign investments in Ukraine”, *Yevropeyskyi vektor ekonomichnoho rozvytku*, vol. 1 (30), available at: <https://eurodev.duan.edu.ua/images/PDF/2021/1/6.pdf> (Accessed 05 August 2024).
2. Zymovets, V.V. (2010), *Dergavna finansova polityka ekonomichnoho rozvytku* [State financial policy of economic development], NAN Ukrainy; In-t ekon. ta prohnozuv., Kyiv, Ukraine.
3. Mayorova, T.V. (2013), *Investytsiinyi protses i finansovo-kredytni vazheli yoho aktyvizatsii v Ukraini* [Investment process and financial and credit levers of its activation in Ukraine], KNEU, Kyiv, Ukraine.
4. Demianyshyn, V.G. (2014), *Finansova polityka investytsiyno-innovatsiynogo rozvutky* [Financial policy of investment and innovation development of Ukraine], TNEU, Ternopil', Ukraine.
5. Canjko, O. (2017), “Principles of sustainable development and problems of formation of the state investment policy”, *Public administration efficiency*, vol. 4 (53), pp. 189-196, available at: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_53/fail/22.pdf (Accessed 07 August 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.08.2024 р.